

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Спеціальність 204 «Технологія виробництва та переробки продукції
тваринництва»

«Допускається до захисту»

Завідувач кафедри
технології виробництва
молока і м'яса

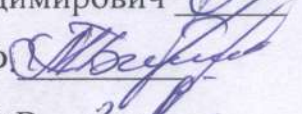
професор Луценко М.М. Луценко

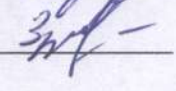
« 06 » 06 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

**«Аналіз технології виробництва та переробки продукції
бджільництва на приватній пасиці у Чернігівській області»**

Виконав: Кулігін Юліан Володимирович

Керівник: доцент Безпалый І.Ф.

Рецензент: професор Засуха Ю.В.

Я, Кулігін Юліан Володимирович, засвічую, що кваліфікаційну
роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2024

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ	3
АНОТАЦІЯ	4
ANNOTATION	5
ВІДГУК КЕРІВНИКА	6
РЕЦЕНЗІЯ	7
ВСТУП	8
1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	9
1.1. Споживання меду в Україні	9
1.2. Аналіз порід бджіл	11
1.3. Фізико-хімічні властивості меду	12
2. МАТЕРІАЛ І МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ РОБОТИ	15
3. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	19
3.1. Коротка характеристика приватної пасіки Оксани Дреєвої	19
3.2. Технологія виробництва меду	38
3.3. Технологія виробництва побічних продуктів	40
4. ЕКОНОМІЧНІ ЕФЕКТИВНІСТЬ	44
ВИСНОВКИ	47
ПРОПОЗИЦІЇ	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	49

АНОТАЦІЯ

на дипломну роботу студента денної форми навчання
біотехнологічного факультету Кулігіна Юліана Володимировича на тему:
«Аналіз технології виробництва та переробки продукції бджільництва на
приватній пасіці у Чернігівській області»

Дипломна робота бакалавра викладена на 56 сторінках друкованого тексту, з включенням 15 таблиць, 5 малюнків, з використанням 30 літературних джерел і складається з 10 розділів: вступ; стан проблеми; матеріал, умови та методика проведення досліджень; аналіз технології виробництва бджолиного меду; експериментальні дослідження, екологічні заходи, охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях.

У результаті досліджень, які були проведені над бджолиними сім'ями з метою визначення ефективності стимулюючої підгодівлі, встановлено:

підгодівля бджіл хлористим кобальтом (24 мг) і свіжим цільним коров'ячим молоком (0,3-0,4 л), доданих до цукрового сиропу (1 л сиропу 1:1) дала можливість за короткий період збільшити кількість закритого розплоду. Ефективність стимулятора склала 21,1% по дослідній групі, по контрольній (чистий сироп) – 18,4%. На підставі досліджень зрозуміло, що сила сімей почала збільшуватися. Вихід прополісу з однієї бджолиної сім'ї впродовж сезону 2023р. склав 92,3 г, всього зібрано прополісу за 2023 р. – 4,664 г. За сезон 2023 р. від однієї сім'ї у господарстві було отримано 400 г маточного молочка.

Мета дипломної роботи - аналіз технології отримання та переробки товарного меду в умовах приватної пасіки у Чернігівській області.

Завдання дослідження:

- 1) вивчити технологію отримання меду на пасіці О. Дресвої і проаналізувати показники меду;
- 2) провести оцінку медоносної бази регіону та виявити вплив факторів на продуктивність бджолиних сімей;
- 3) визначити вплив підгодівлі сімей на рівень їхніх показників;
- 4) розрахувати економічну ефективність отримання товарного меду в залежності від сили сімей.

Ключові слова: організація технологічного процесу, бджолина сім'я, медозбір, Чернігівська область, організація пасіки, приватна пасіка.

ANNOTATION

for the thesis of a correspondence student

Yulian Volodymyrovych Kuligin of the Faculty of Biotechnology on the topic:

"Analysis of production technology

and processing of beekeeping products at a private apiary in Chernihiv region"

The bachelor's thesis is presented on 56 pages of printed text, including 15 tables, 5 figures, using 30 literary sources and consists of 10 sections: introduction; state of the problem; material, conditions and methods of conducting research; analysis of bee honey production technology; experimental research, environmental measures, occupational health and safety in emergency situations.

As a result of research conducted on bee colonies in order to determine the effectiveness of stimulating feeding, it was established:

feeding bees with cobalt chloride (24 mg) and fresh whole cow's milk (0.3-0.4 l) added to sugar syrup (1 l syrup 1:1) made it possible to increase the number of closed brood in a short period of time.

The effectiveness of the stimulant was 21.1% for the experimental group, 18.4% for the control group (pure syrup). Based on research, it is clear that the power of families has begun to increase. Production of propolis from one bee colony during the 2023 season. amounted to 92.3 g, the total amount of propolis collected in 2023 was 4,664 g. During the 2023 season, 400 g of royal jelly was obtained from one family on the farm.

Keywords: organization of the technological process, bee family, honey collection, Chernihiv region, organization of the apiary, private apiary

Список використаної літератури

1. Чехов С. А. Місце України у світовому виробництві меду // Вісник аграрної науки. 2002. № 3. С. 84.
2. Мегедь В. Г., Поліщук В. П. Бджільництво. Київ: Вища школа, 1987. 339 с. 5.
3. Чехов С. А. Проблеми і перспективи розвитку бджільництва в Україні // Вісник аграрної науки. 2000. № 6. С. 79–80.
4. Чехов С. А. Роль бджільництва у підвищенні врожайності ентомофільних сільськогосподарських культур // Вісник аграрної науки. 2001. № 3. С. 77–78.12.
5. Остапенко В.И., Приходько Н.Ф. Сумський національний аграрний університет, Україна «Пчеловодство в аспекте биотехнических систем
6. УДК 546.48:638.138 Разанов С.Ф., доктор с.-г. Наук Вінницький національний аграрний університет «Вплив кількості виведених генерацій бджіл у стільниках на концентрацію важких металів у меді»15. М 64 Практикум з бджільництва / В.В. Мирось, С.Б. Ковтун; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. –Х.:ХНАУ, 2014. – 192 с.
7. Головецький, О.М. Лосєв «Санітарно-гігієнічні аспекти ведення бджільництва» *Навчальний посібник* Київ «Інтерсервіс» 2013 УДК 638:614.9(075.8)
8. Дружбяк А.Й. УДК 636.2:636.084:636.087.7 Десертація «Продуктивна дія різного виду кормів на функціональний стан організму ведоносних бджіл при підготовці до зимівлі» Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького
9. А.О. Бондар «Гігієна тварин та ветсанітарія» Курс лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»,Миколаїв20. Васильківська Т.Ю., Лесніцька О.А. Сучасний стан бджільництва в Україні. Механізація сільськогосподарського виробництва. 2017. № 180. С. 89–94.
10. Про бджільництво : Закон України від 22 лютого 2000 року № 1492-III / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1492-14#Text>.
11. Туринський В.М., Адамчук Л.О. Важливі питання розвитку галузі бджільництва. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва. 2015. Вип. 223. С. 190–195.
12. Чміль А.С., Діброва А.Д. Сучасний стан галузі бджільництва України. Конкурентоспроможність аграрного сектору в умовах функціонування Зони вільної торгівлі з Європейським Союзом : збірник тез

II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Київ, 11 квітня 2019 року. Київ : НУБіП України, 2019. С. 89–91.

13. Чвалюк А.М., Чвалюк Н.В. Сучасний стан правового регулювання бджільництва в Україні. Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка. 2020. Вип. 2(90). С. 215–225.

14. Корбич Н.М., Овдієнко А.М. Розвиток бджільництва в історичному аспекті. Актуальні проблеми підвищення якості та безпеки виробництва й переробки продукції тваринництва : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. м. Дніпро, 14 лютого 2020 року. Дніпро, 2020. С. 189–191.

15. Островерх П, Островерх О, Моряк Т. Розвиток сектору бджільництва в економіці України. Вісник Львівського університету. Серія: Економічна. 2019. Вип. 56. С. 258–268. 28. Дудар Т. Розвиток бджільництва в Україні. Досягнуті успіхи, необхідність маркетингової кооперації в галузі, стратегія медового бізнесу. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2020. № 2. С. 36–49.

16. Забегалова А.І., Браїлко А.С. Стан і перспективи сучасного ринку меду. Актуальні питання розвитку економіки, харчових технологій і товарознавства : тези доповідей ХІІ Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2017 рік, присвяченої 100-річчю Національної академії наук України. м. Полтава, 17-18 квітня 2018 року. Полтава, 2018. С. 266–268.